

Súd: Okresný súd Bratislava I
Spisová značka: 14C/142/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1114222149
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 04. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Tulejová
ECLI: ECLI:SK:OSBA1:2017:1114222149.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Bratislava I v konaní pred samosudkyňou JUDr. Evou Tulejovou, v právnej veci žalobcu: P. A., Z.. XX.XX.XXXX, X. X, A., zastúpený: JUDr. Lubomír Müller, euroadvokát, Symfonická 1496/9, Praha 5, Česká republika proti žalovanému: Slovenská republika - Ministerstvo spravodlivosti, Župné námestie 13, Bratislava o náhradu škody rozhodol

rozhodol:

- I. Súd žalobu z a m i e t a.
- II. Súd žalovanému nepriznáva nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca sa žalobou podanou na tunajšom súde zo dňa 31.1.2014 sa domáhal, aby súd zaviazal žalovaného na zaplatenie žalovanej sumy 600,- € titulom nemajetkovej ujmy ako aj náhrady trov konania. Žalobca uviedol, že bol vo väzbe od 3.8.1957 do 12.8.1957. Žalobu odôvodnil tým, že nezákonné väzenie trvalo len 10 dní, avšak pobyt vo väzbe umocňovalo jeho trápenie a preto požaduje nemajetkovú ujmu len vo výške 600.- Eur.
2. Ďalej uviedol, že rozsudkom Vojenského obvodového súdu Bratislava zo dňa 30.9.1957 sp. zn. T127/57 bol žalobca uznaný vinným z trestného činu nenastúpenia služby v ozbrojených silách podľa § 269 ods. 1 Trestného zákona a bol odsúdený k trestu odňatia slobody v trvaní 2 roky s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu 2 roky.
3. Žalobca uviedol, že uznesením Okresného súdu Prešov zo dňa 24.5.2012 sp. zn. 4Nt/4/2012 bol rozsudok VOS Košice zo dňa 30.9.1957 sp. zn. T 127/57 zrušený a uznesením OS Prešov zo dňa 13.12.2012 sp. zn. 41T4/2012 bolo trestné stíhanie zastavené pretože trestné stíhanie je neprípustné.
4. Žalobca uviedol, že dňa 19.3.2013 požiadal žalovaného o priznanie odškodnenia, avšak žalovaný na žiadosť nereagoval.
5. Žalovaný v písomnom stanovisku zo dňa 13.1.2015, ako aj zo dňa 31.3.2017 žiadal návrh žalobcu v celom rozsahu zamietnuť. Žalovaný uviedol, že žalobca požiadal dňa 19.3.2013 žiadosťou odškodnenie a rozhodnutím bolo žalobcovi zo dňa 14.11.2014 priznané odškodnenie žalobcovi vo výške 248,43 Eur. Náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 600 Eur žalovaný nepriznal z dôvodu, že zákon č. 119/1990 Zb. takéto odškodnenie neupravuje. Zastával názor, že v danej veci nie je právny titul pre priznanie nemajetkovej ujmy podľa zák. 119/1990Zb. ani podľa zákona 58/1969 Zb. poukazujúc na ust. čl. 46 ods. 3 Ústavy SR a čl. 36 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd zavedené zákonom č. 23/1991 Zb. s tým, že ani na základe čl. 5 ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv nie je daný právny titul pre priznanie nemajetkovej ujmy. Žalovaný zastával názor, že žalobca bol uznaný vinným zo spáchania trestného činu

nenastúpenia služby v ozbrojených silách rozsudkom roku 1957 a vo výkone trestu bol do roku 1957 teda pred ratifikáciou Dohovoru a preto sa Dohovor na danú vec nevzťahuje. Preto nie je možné na daný prípad aplikovať Dohovor, nakoľko Dohovor s jeho protokolmi bol ratifikovaný dňa 18.3.1992 a je možné danú normu aplikovať až na obdobie po 18.3.1992.

6. Žalovaný poznamenal, že priznanie odškodnenia uplatneného žalobcom neumožňuje ani žiaden iný vnútroštátny predpis, pričom ani výklad čl. 36 ods. 3 ústavného zákona č. 23/1991 Zb., ktorým sa zavádza LISTINA ZÁKLADNÝCH PRÁV A SLOBÔD, a do ktorého boli inkorporované ustanovenia čl. 9 ods. 5 a čl. 14 ods. 6 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach, neumožňoval taký výklad pojmu škoda, ktorý by v sebe zahrňoval tak škodu materiálnu, ako aj škodu nemateriálnu, a to vzhľadom k odlišnému obsahu daných pojmov. Navyše ochrany hodnôt uvedených v ustanoveniach čl. 10 ods. 1, čl. 36 ods. 1, 3 Listiny základných práv a slobôd sa možno domáhať iba spôsobom a v rozsahu ustanovených zákonom (inak povedané nezakladajú priamy nárok na odškodnenie), pričom žiadny zákon platný v Slovenskej republike požadované odškodnenie žalobcovi nepriznáva.

V zmysle vyššie uvedeného tak prichádza do úvahy možnosť priznania náhrady nemateriálnej ujmy výlučne priamou aplikáciou čl. 5 ods. 5 Dohovoru, a tak je možné preklenúť absenciu vnútroštátnej právnej úpravy inštitútu náhrady nemateriálnej ujmy v súvislosti s nezákonným rozhodnutím (či už v zákone č. 119/1990 Zb. alebo zákonoch upravujúcich náhradu škody spôsobenej rozhodnutiami a postupmi štátnych orgánov, ktorých aplikácie sa v niektorých obdobných sporoch žalobcovia dovoľávajú), žalovaná poukazuje na Stanovisko pléna Ústavného súdu ČR sp. zn. Pl. ÚS - st. 39/14 zo dňa 25.11.2014, v zmysle ktorého, cit.: „Nárok na náhradu nemateriálnej ujmy podľa čl. 5 odst. 5 Úmluvy o ochrane ľudských práv a základných slobôd vzniká za predpokladu, že k zásahu štátu do osobnej slobody dotčené osoby došlo, resp. tento zásah byl ukončen až poté, co se tato mezinárodní úmluva stala pro Českou republiku závaznou (tj. od 18. 3. 1992); okamžik účasti této osoby na rehabilitaci není z tohoto hlediska relevantní.“

7. Žalovaný tvrdil, že žalobca doposiaľ nenavrhol žiadne dokazovanie, na základe ktorého by bolo možné žalobcovi priznať akúkoľvek náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Bez vykonania akéhokoľvek dôkazu nie je možné posúdiť otázku vzniku nemajetkovej ujmy, resp. jej prejavu v živote žalobcu a uskutočniť akúkoľvek relevantnú úvahu, na základe ktorej by bolo možné určiť primeranú sumu odškodnenia.

8. Žalovaný namietal, že Žalobca ako kľúčový rozsudok pre posudzovanie nároku uvádza rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Tsirlis a Kouloumpas proti Grécku (sp. zn. 54/1996/673/859-860 zo dňa 29.05.1997). Žalovaná má za to, že uvedený rozsudok nie je na prejednávajúcu vec aplikovateľný, nakoľko v ňom Európsky súd pre ľudské práva priznal odškodnenie, na ktorého nárok vznikol práve porušením povinností vyplývajúcich pre členský štát z čl. 5 ods. 5 Dohovoru, avšak s podstatným rozdielom, že k zásahu došlo v čase, kedy bol členský štát Dohovorom viazaný (Grécko ratifikovalo Dohovor v roku 1974 a k zásahu do osobnej slobody uvedených poškodených došlo v období od 30.04.1990 do 30.05.1991). Uvedený názor potvrdzujú aj rozsudky Krajského súdu v Bratislave zo dňa 30.11.2016, sp. zn. 4Co/282/2015 a sp. zn. 3Co/278/2015.

9. Žalovaný v podaní odkázal na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, v zmysle ktorej možno konštatovať, že až dňom ratifikácie Dohovoru musí byť konanie štátu a jeho orgánov v súlade s ním a neexistuje všeobecná povinnosť štátu napraviť krivdy alebo ujmy, ktoré boli spôsobené pred ratifikáciou Dohovoru, pretože by podkopal ako všeobecný princíp zákazu retroaktivity, tak aj základný rozdiel medzi porušením a nápravou, na ktorom je založené právo zodpovednosti štátu (rozsudok veľkého senátu zo dňa 08.03.2006 vo veci Blečić proti Chorvátsku, sťažnosť č. 59532/00; rozhodnutie zo dňa 04.09.2007 vo veci Associazione Nazionale Reduci dalla Prigionia dall' Interna-mento e dalla Guerra di Liberazione a 275 ďalších proti Nemecku, sťažnosť č. 45563/04- protiprávne konanie štátu v dobe značne vzdialenej, nútené práce talianskych vojnových zajatcov, k deportácii došlo pred 03.09.1953, kedy sa stal Dohovor záväzným pre Nemecko).

10. Žalovaný sa nestotožnil s argumentáciou žalobcu a žiadal žalobu zamietnuť ako nedôvodnú.

11. Podľa § 1 ods. 1 zák. 119/1990 Zb. účelom zákona je zrušiť odsudzujúce súdne rozhodnutia za činy, ktoré v rozpore s princípmi demokratickej spoločnosti rešpektujúcej občianske politické práva a slobody zaručené ústavou a vyjadrené v medzinárodných dokumentoch a medzinárodných právnych normách zákon označoval za trestné, umožniť rýchle preskúmanie prípadov osôb takto protiprávne

odsúdených v dôsledku porušovania zákonnosti na úseku trestného konania, odstrániť neprimerané tvrdosti v používaní represie, zabezpečiť neprávo odsúdeným osobám spoločenskú rehabilitáciu a primerané hmotné odškodnenie a umožniť zo zistených nezákonností vyvodiť dôsledky proti osobám, ktoré platné zákony vedome alebo hrubo porušovali.

12.

Podľa § 23 ods. 1 zák. 119/1990 Zb. nárok na odškodnenie zahŕňa najmä:

a)

náhradu za stratu na zárobku za každý mesiac za väzbu a výkon trestu odňatia slobody vo výške 83 eur, pokiaľ poškodený nepožiada, aby sa mu namiesto tejto náhrady poskytla náhrada za stratu na zárobku počas väzby a výkonu trestu odňatia slobody podľa všeobecných predpisov,

b)

náhradu škody na zdraví, ku ktorej došlo v súvislosti s väzbou alebo výkonom trestu odňatia slobody, pokiaľ táto náhrada nepatrí podľa iných predpisov,

c)

náhradu trov trestného konania vo výške 6,70 eura, výkonu väzby vo výške 20 eur za každý mesiac väzby a výkonu trestu odňatia slobody vo výške 5 eur za každý mesiac výkonu trestu, pokiaľ poškodený nepožiada, aby mu bola namiesto týchto náhrad poskytnutá náhrada skutočne zaplatených trov,

d)

náhradu zaplatených trov obhajoby v pôvodnom trestnom konaní,

e)

náhradu zaplateného peňažného trestu alebo úhrnu vykonaných zrážok z odmeny za prácu pri výkone trestu nápravného opatrenia.

13.

Podľa § 24 zák. 119/1990 Zb.

(1)

Pri uplatňovaní nárokov podľa § 23 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1990/119/20130701>>, 26 a 27 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1990/119/20130701>> sa postupuje podľa zákona č. 58/1969 Zb. <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1969/58/>> o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom.

(2)

Nárok treba uplatniť na súde v lehote troch rokov od právoplatnosti oslobodzujúceho rozhodnutia alebo rozhodnutia odsudzujúceho na miernejší trest alebo rozhodnutia, ktorým sa trestné stíhanie zastavilo; inak nárok zaniká. Počas predchádzajúceho prerokovania nároku podľa § 9 zákona č. 158/1969 Zb. <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1969/58/>>, najviac však šesť mesiacov táto lehota pre uplatnenie nároku neplynie.

14.

Podľa § 9 zák. 58/1969 Zb.

(1)

Nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, ako aj nárok na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe alebo treste je potrebné vopred prerokovať s ústredným orgánom. Ak ide o rozhodnutie vydané v občianskom súdnom konaní, ako aj v konaní pred štátnym notárstvom alebo miestnym ľudovým súdom, je ústredným orgánom Ministerstvo spravodlivosti tej republiky, na území ktorej má sídlo orgán, ktorý rozhodol v prvom stupni. Ak však ide o rozhodnutie vydané v trestnom konaní proti osobám podliehajúcim vojenskej súdnej právomoci, je týmto orgánom ústredný orgán, ktorý vykonáva správu vojenských súdov. V ostatných prípadoch je týmto orgánom,

a)

ak ide o vec patriacu do pôsobnosti Československej socialistickej republiky, federálny ústredný orgán, do pôsobnosti ktorého patrí odvetvie štátnej správy, v ktorom bolo nezákonné rozhodnutie vydané,

b)

ak ide o vec patriacu do pôsobnosti Českej alebo Slovenskej socialistickej republiky, ústredný orgán republiky, do pôsobnosti ktorého patrí odvetvie štátnej správy, v ktorom bolo nezákonné rozhodnutie vydané, a ak niet takého ústredného orgánu, Ministerstvo spravodlivosti; to platí aj v prípade, keď nezákonné rozhodnutie vydal orgán spoločenskej organizácie (§ 1 ods. 1 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1969/58/19900701>>).

(2)

Ak bola žiadosť o predbežné prerokovanie podaná na ústrednom orgáne, ktorý nie je príslušný, postúpi ju orgánu príslušnému. Účinky podania žiadosti sa v tomto prípade zachovávajú.

15. Podľa § 10 zák. 58/1969Zb. ak ústredný orgán neuspokojí nárok poškodeného do šiestich mesiacov odo dňa podania žiadosti, môže sa poškodený domáhať nároku alebo jeho neuspokojenej časti na súde.

16. Podľa čl. 36 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd (Zákl. č. 23/1991 Zb.) každý má právo na náhradu škody, ktorú mu spôsobilo nezákonné rozhodnutie súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávny úradný postup.

17. Súd vo veci vykonal dokazovanie a oboznámil sa s rozhodnutiami súdov a to OS Prešov sp. zn. 4Nt4/2012, 41v/2/20125, žiadosťou o odškodnenie a zadosťučinenie zo dňa 19.3.2013, výpisom z archívu Leopoldov zo dňa 16.11.2004, a ďalšími listinnými dôkazmi a zistil skutkový stav, pričom odsudzujúce rozsudky, ich právoplatné zrušenie ako aj doba väznenia žalobcu boli medzi stranami nesporné.

18. Na základe vykonaného dokazovania v predmetnej veci súd dospel jednoznačne k záveru, že žaloba žalobcu je nedôvodná. Súd sa v danom prípade stotožnil s právnou argumentáciou žalovaného, že nie je daný na odškodnenie žalobcu. Súd je toho názoru, že v danej veci nie je právny titul pre priznanie nemajetkovej ujmy podľa zák. 119/1990Zb. ani podľa zákona 58/1969 Zb. poukazujúc na ust. čl. 46 ods. 3 Ústavy SR a čl. 36 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd zavedené zákonom č. 23/1991 Zb. s tým, že ani na základe čl. 5 ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv nie je daný právny titul pre priznanie nemajetkovej ujmy. V konaní bolo nesporné, že žalobca bol uznaný vinným zo spáchania trestného činu nenastúpenia služby v ozbrojených silách rozsudkom roku 1957 a vo výkone trestu bol do roku 1957 teda pred ratifikáciou Dohovoru teda v čase, keď Slovenská republika resp. ČSFR nebola Dohovorom viazaná a preto sa Dohovor na danú vec nevzťahuje. Preto nie je možné na daný prípad aplikovať Dohovor, nakoľko Dohovor s jeho protokolmi bol ratifikovaný dňa 18.3.1992 a je možné danú normu aplikovať až na obdobie po 18.3.1992. V konaní bolo nesporné, že osobná sloboda žalobcu bola pozbavená v období od 03.08.1957 do 12.08.1957, teda v čase, keď Slovenská republika resp. ČSFR nebola Dohovorom viazaná. Žalovaný v tomto smere poukázal, poukazuje na rozsudky Krajského súdu v Bratislave, ktorými súd vyslovil nemožnosť priamej aplikácie čl. 5 ods. 5 Dohovoru v súvislosti s priznaním náhrady nemateriálnej ujmy, ktorá vznikla zásahom do osobnej slobody dotknutej osoby, ku ktorému došlo resp. tento zásah bol ukončený, pred tým ako sa stal Dohovor pre Slovenskú republiku záväzný, ide o rozsudky sp. zn. 3Co/38/2014 zo dňa 25.02.2016, sp. zn. 3Co/278/2015 zo dňa 30.11.2016 sp. zn. 3Co/446/2014 zo dňa 30.11.2016 a sp. zn. 4Co/282/2015 zo dňa 30.11.2016. Súd je toho názoru, že základ nároku na náhradu nemajetkovej ujmy uplatnenej žalobcom nevyplýva ani z vnútroštátnej právnej úpravy, ani z medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná, že žalobca doposiaľ nenavrhoval žiadne dokazovanie, na základe ktorého by bolo možné žalobcovi priznať akúkoľvek náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Súd sa stotožnil s argumentáciou žalovaného, že bez vykonania akéhokoľvek dôkazu nie je možné posúdiť otázku vzniku nemajetkovej ujmy, resp. jej prejavy v živote žalobcu a uskutočniť akúkoľvek relevantnú úvahu, na základe ktorej by bolo možné určiť primeranú sumu odškodnenia. Súd je toho názoru, že žalobca v konaní neprodukoval dôkazy na preukázanie nemajetkovej ujmy odôvodňujúce priznanie nemajetkovej ujmy a priznané odškodnenie v priebehu konania vo výške 248,43 Eur súd považuje za dostatočné a primerané. Na základe vykonaného dokazovania, argumentácie strán sporu návrh žalobcu zamietol v celom rozsahu.

19. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP. V danom prípade si žalovaný neuplatnil v konaní trovy konania, preto súd s poukazom na účelnosť a hospodárnosť konania rozhodol, že žalovanému nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia, na Okresnom súde Bratislava I a to písomne, v dvoch vyhotoveniach.

Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené,
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.